Anul I **Nr. 3** **Martie 2014**

Buletin de ISTORIA PRESEI

Director:
CONSTANTIN POENARU

ISSN 2359 – 778X
ISSN-L 2359 – 778X

Din sumar:

- **Mesaje şi propuneri de la Cititori**
- **Ştiri de pe "frontul" Congresului ARIP de la Galaţi**
- **Edituri şi tipografii române în ţări străine**
- **Leca Morariu – cu redacţia în pribegie (II)**
- **Centrul Român de Istorie a Presei – direcţii de acţiune**
- **Periodice germane în timpul ocupaţiei din România (1916-1918)**

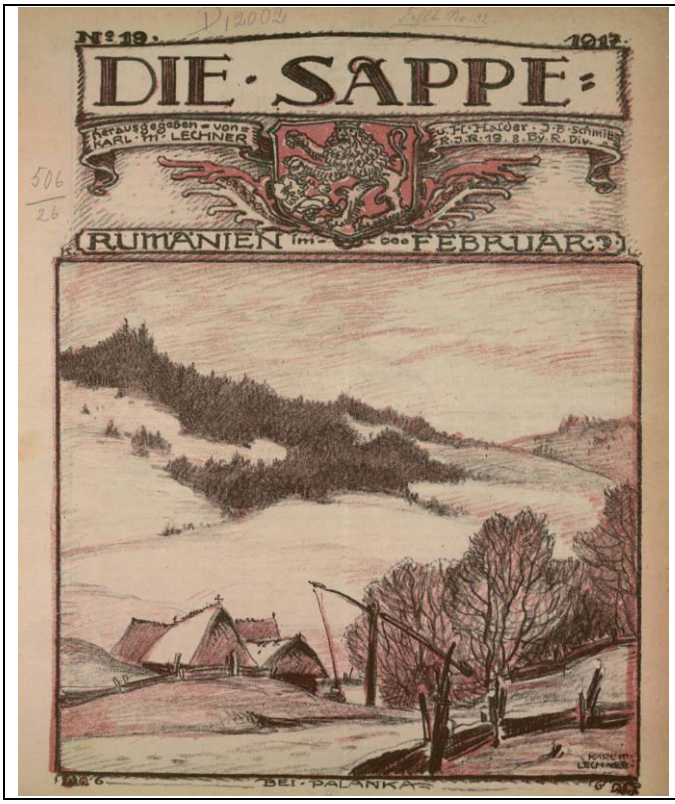

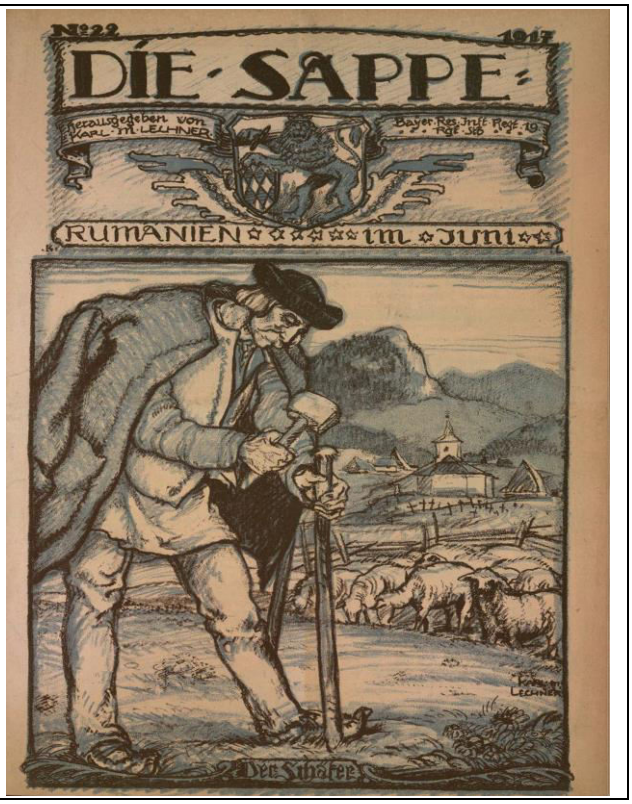

Buletin de ISTORIA PRESEI

Publicaţie lunară a Centrului Român de Istorie a Presei, primul institut particular de studii şi cercetări, creat oficial la 24 ianuarie 2014

Mesaje şi propuneri de la Cititori

● **Tudor Nedelcea (Craiova):** Cunoscutul profesor universitar, editor şi cercetător literar, născut la 23 martie 1945, la Valea Ursului (Tâmna), judeţul Mehedinţi, a fost mai bine de zece ani director al Bibliotecii "Aman" din capitala Olteniei. Între multele sale cărţi de istorie culturală se află şi lucrarea *Publicaţii periodice din Oltenia*, redactată împreună cu Marcel Ciorcan, în două volume, şi apărută la Craiova, în anii 1976, 1979. Catalogul respectiv a fost (şi este încă) unul de bază pentru istoricii presei locale. Din păcate, unii tineri, dornici de parvenire rapidă chiar şi în domeniul ştiinţei, s-au gândit să copieze pur şi simplu datele publicaţiilor inventariate şi descrise în lucrare şi să alcătuiască cu ele o lucrare nouă, sub semnătură proprie, fără ca măcar să citeze la bibliografie pe autorul a cărui muncă şi-au însuşit-o fără scrupule. Aceasta este substanţa articolului "Plagiatorii ajung profesori universitari" din nr.1 al Buletinului nostru.

Din varii motive, unele de sănătate, dl. Nedelcea nu ne-a răspuns personal decât pe 3 martie a.c., în schimb ne-a răspuns public pe blogul său tudornedelcea.blogspot.ro, mai întâi pe 1 februarie (când a dat adresa de pe net culturaarsmundi.ro, unde pot fi citite online toate numerele din "Buletin de Istoria presei"), apoi pe 3 februarie cu un "Post-Scriptum", când reproduce şi articolul nostru din BIP nr.1.

sâmbătă, 1 februarie 2014
Scrisoare primită de la domnul Constantin Poenaru

Anul I Nr. 1 Ianuarie 2014
Buletin de ISTORIA PRESEI
Director:
CONSTANTIN POENARU

Domnule **Tudor Nedelcea**, Va trimit primul numar din "Buletin de Istoria Presei" (BIP), pe ianuarie 2014, in format PDF.....

Iată prima parte din mesajul din 3 martie:

„În primul rând, îmi cer scuze pentru întârzierea răspunsului meu, datorată unei gripe rebele. În al doilea rând, vă mulţumesc pentru descoperirea plagiatului şi pentru felul corect, onest şi legal al punerii problematicii plagiatului. În opinia mea, plagiatul este un furt deosebit de grav, făcut nu de oameni amărâţi, care n-au ce mânca, ci de intelectuali, care parvin prin acest mod. Plagiatul a devenit o problemă naţională, foarte gravă, întrucât el este însuşit îndeosebi în mediul universitar. Cunosc conducători de doctorat care sunt plagiatori ordinari, ştiu că unele (cam multe) doctorate sunt plagiate de pe internet sau făcute de alţi profesori care se ocupă numai cu asta. Divulgarea în presă este un pas hotărâtor. A ajunge în justiţie, cel plagiat pierde (bani, timp, răbdare şi... injustiţie).

În ceea ce mă priveşte, nu ştiu cum voi proceda. Am mai fost plagiat: Biblioteca „Aman" din Craiova mi-a plagiat o carte întreagă, fără să mă menţioneze măcar la bibliografie.

În tot cazul, vă mulţumesc sincer pentru descoperirea şi divulgarea acestui caz."

După care urmează, aproape firesc, am spune noi, o propunere de colaborare cu mai multe titluri de materiale, ceea ce nu poate decât să ne onoreze. De altfel, un prim articol apare chiar în acest număr al Buletinului.

● **Iulian Boldea (Târgu Mureş):** Profesor la Universitatea locală şi binecunoscut organizator al unor reuniuni ştiinţifice cu ecou peste hotare, ne-a transmis o invitaţie tentantă (pe care v-o adresăm şi dumneavoastră) referitoare la Conferinţa internaţională **Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity (GIDNI - I)**, ce se va desfăşura în perioada **29-30 mai** a.c. la Târgu Mureş, în organizarea **Institutului de Studii Multiculturale *Alpha,*** în parteneriat cu **Universitatea "Petru Maior"** şi **Institutul de Studii Socio-Umane "Gheorghe Şincai" al Academiei Române.** Domenii de cercetare: filologie, comunicare, relaţii publice, jurnalism, istorie, psihologie, relaţii internaţionale, studii europene, drept, economie şi management. De reţinut că **volumul conferinţei va fi indexat *ISI - Web of Science* şi va fi inclus în mai multe baze de date internaţionale.** Lucrările conferinţei pot fi redactate în limba română sau într-o limbă străină (engleza, franceza, germana, italiana).Termenul-limită pentru trimiterea titlurilor şi rezumatelor (în română şi engleză): ***25 aprilie a.c. Termen-limită pentru trimiterea lucrărilor in extenso: 10 mai 2014.*** La conferinţă sunt invitaţi să participle cercetători, cadre didactice universitare, doctori în domeniile menţionate mai sus, doctoranzi.

● **Ion Soare (Rm.Vâlcea):** Ne rămâne încă dator cu un articol, pe care ni l-a promis însă pentru numărul pe luna aprilie. Îl aşteptăm cu interes.

● **Maria Danilov (Chişinău):** Mereu ne trimite un cuvânt cald, înţelept şi fermecător această Doamnă de peste Prut. Îi mulţumim din tot sufletul. Şi ne străduim să nu o dezamăgim în speranţele şi aşteptările sale. Am vrea să facem mai multe, să ajutăm la schimbarea unor mentalităţi, să punem la treabă cohorte întregi de creiere lăsate deoparte de politica actuală a ştiinţei instituţionalizate. În ţara asta se plânge lumea că sunt aproape 6 (şase) milioane de pensionari, dar nimeni nu face nimic pentru a atrage la o activitate intelectuală sau chiar fizică, după puteri, nici măcar câteva sute, "rentabilizând" astfel deficitul de persoane active. Noi vrem să folosim cât mai util şi intens toate aceste inteligenţe scăpărătoare, alături de cutezanţa minţilor tinere, proaspete ca gândire şi viziune asupra viitorului. Singuri nu putem fi pretutindeni, nu putem face totul. Împreună, chiar şi cele mai puţin dotate creiere, dar trecute prin experienţe intelectuale chiar şi modeste, ajutându-se reciproc şi îndrumate subtil de o minte lucidă şi clarvăzătoare, pot descoperi lucruri extrem de valoroase, pot suplini munca de salahor arhivistic a altora, mai apţi pentru munci de sinteză.

● **Cele două conf.univ.dr.**, despre care scriam în BIP nr.2 că s-au simţit vexate de gestul meu de independenţă creatoare şi asociativă - când am părăsit ARIP şi am hotărât să continui cercetarea în domeniul presei ca independent - sunt două doamne care mi-au fost tare dragi (şi încă-mi mai sunt), de aceea nu le voi da numele aici. Voi spune doar că predau la două universităţi din margine de ţară, aflate la peste 750 km una de alta, dar foarte apropiate ca mentalitate. Una a refuzat tranşant, chiar după primul nr. al BIP, să-l mai primească, răspunzând mesajului meu astfel: *"Interesele mele profesionale, **cariera** si preocuparile curente ma tin departe de ceea ce dvs. initiati. Prin urmare, va rog sa ma excludeti de pe lista dvs. de distributie."* Ceea ce m-a surprins – şi m-a speriat, totodată! - a fost motivaţia invocată (*"Interesele mele profesionale, cariera si preocuparile curente ma tin departe de ceea ce dvs. initiati."*) Altfel spus: "staţi departe de mine, căci eu sunt cadru didactic la o instituţie de stat şi nu pot participa la acţiuni particulare, care nu au un gir oficial, căci risc să-mi pierd poziţia didactică, actuală şi viitoare." Cumplit!...

Cealaltă doamnă, mai diplomată, acceptă că *"Este dreptul fiecărui cetăţean să realizeze orice, inclusiv publicaţii cu ISSN"* şi că *"Este dreptul fiecărui membru al oricărei asociaţii să demisioneze, să critice, să pornească pe alt drum*", ea rămânând solidară cu toate problemele ARIP. Lucru de admirat, desigur. Mai puţin idea - proprie multor universitari preocupaţi mai mult de cariera didactică decât de activitatea ştiinţifică - că "*nu voi colabora cu alte publicaţii de gen".* Cum aşa?

A colabora cu studii şi cercetări, în orice domeniu, doar la o singură revistă editată de o asociaţie sau de o universitate mi se pare o lipsă de comunicare, o izolare faţă de restul lumii ştiinţifice. E adevărat că activitatea universitară de la noi este supusă la tot felul de norme didactice, punctaje, colaborări doar la revistele recunoscute, participări obligatorii la congrese, simpozioane etc. O singură privire aruncată pe Internet îţi arată că în străinătate sunt alte criterii de apreciere a cadrelor din învăţământul superior, că se refuză "spiritul de turmă" şi se promovează iniţiativa personală.

Către Cititori !

Vă aşteptăm gândurile, opiniile, sugestiile, criticile şi colaborările cu cea mai mare dragoste. Fiţi alături de noi! Fiecare informaţie despre trecutul publicaţiilor sau ziarişti lor, al radio TV sau tipografiilor constituie încă un grăunte uriaş pus la temelia Istoriei Presei.

NU UITAŢI: Ne puteţi citi zilnic şi pe site-ul *culturaarsmundi.ro.*

Ştiri de pe “frontul” Congresului ARIP de la Galaţi

Ne-am fi aşteptat ca **toate** ziarele importante din judeţele ţării să popularizeze Congresul de Istorie a Presei de la Galaţi din 4-6 aprilie 2014, căci este cel mai important eveniment al anului în domeniu. Uniunea Ziariştilor Profesionişti, ca şi celelalte organizaţii şi asociaţii gazetăreşti nu au o reuniune de breaslă asemănătoare, cu periodicitate anuală. Criza economică a făcut ca mare parte din ziarele tipărite să dispară sau să treacă on-line, dar nici aşa evenimentul de la Galaţi nu a fost postat pe site-uri. Aceasta în condiţiile în care îmi place să cred că ARIP a transmis Comunicatul oficial cu desfăşurarea Congresului de la Galaţi la toate redacţiile (încă) existente din ţară, care nu sunt cu mult peste o sută. Atunci să fie dezinteres gazetăresc, lipsă de aderenţă la tematica anunţată a Congresului sau chiar privitor la domeniul Istoriei presei?

Din păcate, nici măcar ziarele şi revistele centrale de cultură nu amintesc de apropiatul Congres naţional de Istorie a Presei de la Galaţi. E drept, nici la ediţiile anterioare ale congreselor ARIP nu a fost mai altfel. Iar lipsa de popularizare pare să nu deranjeze prea mult pe cineva din conducerea ARIP, căci – la drept vorbind – un astfel de Congres nu este un eveniment monden sau care să intereseze marea masă de cetăţeni-cititori, el este un eveniment ştiinţific, cu un grad de receptare limitat în general la nivelul specialiştilor, îndeosebi al celor care lucrează sau predau în învăţământul universitar.

● ***Viaţa liberă*** din Galaţi anunţă evenimentul la 12 februarie a.c., evidenţiind încă din titlu elementul de interes deosebit în viziunea gazetarilor de la Dunăre: *“Academicianul Răzvan Theodorescu vine, în aprilie, la Galaţi, la Congresul Naţional de Istorie a Presei”.*

● **Ziarele din Constanţa** sunt cele mai active în prezentarea Congresului de la Galaţi, ele fiind impulsionate, se pare, de forţa mediatică binecunoscută a dnei. Aurelia Lăpuşan, vicepreşedinte al ARIP şi conf.univ.dr. la Facultatea de Jurnalism a Universităţii “Ovidius” din localitate. ***Ziua de Constanţa*** dă în 4 februarie a.c. o ştire scurtă, în schimb ***Telegrafonline.ro*** (6 februarie), ***Observator de Constanţa*** (12 februarie) şi ***Cuget liber*** (16 februarie) dezvoltă subiectul dincolo de datele comunicatului de presă primit. Se subliniază astfel individualizarea congreselor ARIP prin tipărirea unui volum selectiv din lucrările prezentate în fiecare an şi se arată că Universitatea “Ovidius” se numără printre universităţile prestigioase care au gazduit un asemenea congres, dna. Aurelia Lăpuşan fiind una dintre personalităţile organizatoare care va participa şi anul acesta cu o comunicare ştiinţifică.

● ***NapocaNews.ro*** (5 februarie) dă extrase largi din comunicatul preşedintelui ARIP, Ilie Rad, iar ziarul ***Făclia*** (6 februarie) îl reproduce în întregime, cu semnătură cu tot.

● **Invitaţia de participare la Congresul de la Galaţi** a fost postată pe site-ul Facultăţii de Istorie a Universităţii Bucureşti, pe pagina de Facebook a Filialei Muntenia a ARIP, pe “Blogul lui Ilie Rad”, ca şi pe site-ul ccdis.ro al Casei Corpului Didactic “Spiru Haret” din Iaşi.

● **Un atractiv promo TV al Congresului se găseşte pe Youtube**, realizat la ExpressTv din Galaţi, pe 26 februarie, de către lect.univ. dr. Cătălin Negoiţă, unul dintre organizatori.

* * *

● ***Ziarul de Vrancea*** (Focşani, 20 februarie) şi site-ul ***Historia.ro*** publică, în afara anunţului complet privind organizarea şi condiţiile de participare la cel de-al VII-lea Congres Naţional de Istorie a Presei, un facsimil de pe pagina întâi a ziarului “Universul” care anunţa intrarea României în Primul Război Mondial împotriva Austro-Ungariei, ca şi dintr-un număr al ziarului “Putna Zeitung” (în limba germană) tipărit în fostul judeţ Putna de nemţii care ocupaseră parte din România.

EDITURI ŞI TIPOGRAFII ROMÂNE ÎN ŢĂRI STRĂINE
de Tudor Nedelcea

Prozelitismul bisericii catolice asupra românilor din afara graniţelor fireşti a determinat o amplă acţiune de tipărire a cărţilor, în special bisericeşti, în limba română, începând cu sec. al XVII-lea. La Pojan (azi Bratislava) apare, 1636, *Catehismul* românesc cu litere latine, alcătuit de predicatorul Petre Canisius, urmat de un latin *Catehism* catolic, tipărit la Roma în 1677, al cărui autor, clericul italian Vito Pilutio, a fost găzduit, la Iaşi, de cronicarul Miron Costin.

Ambele catehisme poartă un dialog privitor la paralelismele etnice şi lingvistice româno-italiene.

La Viena, editorul librar Iosif Kurzbeck tipăreşte, între 1790 şi 1823, cărţi didactice şi de gospodărie casnică, precum şi prima carte de fabule din cultura română (1784), intitulată: *Alease fabule. Acum întâiu pre limba românească înturnate* de Nicolae Oţălea. Şi tot aici Samuil Micu şi Gh. Şincai tipăresc prima gramatică a limbii române: *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* (1780). La Lwow, tipografia „Pilăreştilor" (condusă de fraţii Iosif şi Ioan Piller) a imprimat în germană şi română, circulare şi instrucţiuni pentru românii din Bucovina şi Galiţia. Celebrul editor şi tipograf Mihail Stribiţki a tipărit atât la Iaşi, cât şi în Transnistria, la Dubăsari şi Movilău, cărţi şcolare, calendare, lucrări beletristice, medicale şi lingvistice.

Univeristatea din Buda avea o tipografie proprie, în care au tipărit reprezentanţii Şcolii Ardelene; ea a avut un rol însemnat pentru răspândirea ideilor iluministe, a originii latine şi a afirmării conştiinţei naţionale în rândul populaţiei româneşti, majoritare în Transilvania, încorporată Imperiului austro-maghiar. Costache Negruzzi mărturiseşte că privea „cu dor spre Buda sau Bucureşti, de unde le veneau tot anul cărţi cu poveşti la sfârşit", pe care a învăţat să citească în limba română.

La Buda, activitatea editorială a corifeilor Şcolii Ardelene este prodigioasă, realizând, prin intermediul cărţii, o politică culturală eficientă. În 1808, Gh. Şincai începe tipărirea *Hronicii românilorşi a mai multor neamuri*; în 1806, Samuil Micu scoate *Istoria, lucrurile şi întâmplările românilor pe scurt;* în 1812[1], Petru Maior editează *Istoria pentru începutul românilor în Dachia*, după ce, la finele secolului XVIII, Paul Iorgovici tipăreşte *Observaţii de limbă românească* (1799), iar mai târziu, ca operă colectivă a acestor reprezentanţi, apare, în 1825, *Lexiconul,* urmat de *Povăţuitorul tinerimei către adevărata şi dreapta cetire* (1826), atribuită lui Gh. Lazăr, lucrări de certă valoare istorică şi filologică, concepute în spiritul dascălului şcoalelor româneşti din Bucureşti, subliniindu-se în prefeţe, că limba română este capabilă să exprime cele mai abstracte idei filosofice şi ştiinţifice şi de aici necesitatea dezvoltării învăţământului în limba maternă.

La Buda, Zaharia Carcalechi se face remarcat prin editarea de cărţi şi periodice româneşti, sub colecţia *Biblioteca românească* (1821-1834). Scopul declarat al acestei colecţii era de a alcătui o bibliotecă după „toate istoriile vestite, care se află în crăiasca bibliotecă din Pesta", de a-i cunoaşte naţia „mai aproape" şi de a recunoaşte că în rândul oamenilor români" există „minţi agere, talenturi ascuţite, însuşiri întocmite cu măiestrie"[2]. Pe lângă Zaharia Carcalechi îşi fac ucenicia intelectualii de mai târziu: C. Lecca, Ioan Trifu (Maiorescu), Damaschin Bojincă, care, după încetarea activităţii de la Buda, vin în ţările române, primii doi la Craiova, ultimul luând calea Iaşilor, punând în aplicare meşteşugul şi învăţătura însuşite pe meleaguri străine.

La Buda, doctorul Ioan Piuariu-Molnar din Sibiu tipăreşte o *Retorică* (1798) şi tot aici apar cărţi diverse despre lucrarea pământului, medicale sau ale unor cărturari din Moldova şi Ţara Românească (Alexandru Beldiman, Dinicu Golescu). Vestite sunt şi *Calendarele româneşti,* începând cu anul 1806.

La Leipzig, în Germania, redactorii I.M.C. Rosety (pentru Valahia) şi Anastasie I. Lascăr (pentru Moldova) editează primul ziar în limba română, în martie 1827, scris cu caractere chirilice: *Fama Lipscăi pentru Daţia,* lunar, cu patru pagini, în care se difuzau ştiri despre evenimentele de tot felul din ţările româneşti, Turcia, Grecia, Georgia, Rusia.

În Austria, la Graz, Paul Ciesler este proprietarul unei edituri şi al unei librării româneşti, în care apăreau, începând cu anul 1870, cărţi şcolare şi universitare pentru studenţii români ai Universităţii austriece. Paul Ciesler a tipărit două albume ilustrate: primul despre războiul franco-german (1807), al doilea privitor la războiul ruso-româno – turc din 1877-1878, intitulat *Răsbelu orientalu,* alcătuit de A.P. Alessi şi Massim Pop.

---

[1] Cartea a aşteptat în manuscris să fie tipărită aproape 200 de ani. A apărut la Editura bucureşteană „Viitorul românesc" în 1995.

[2] *Biblioteca românească,* 1821, p. 27. Vezi şi Adrian Marino, *Libertate şi cenzură în România. Începuturi,* Iaşi, Editura Polirom, 2005.

■ Vezi şi capitolul cu acelaşi titlu din *Scurtă istorie a cărţii româneşti* de Dan Simionescu şi Gh. Buluţă, apărută în 1994 la Editura Demiurg, p. 56-59.

Leca Morariu – cu redacţia în pribegie (II)

Constantin Poenaru

Publicăm partea a doua, şi ultima, a studiului început în numărul anterior al "Buletinului de Istoria Presei" despre activitatea jurnalistică a cărturarului bucovinean Alexandru (Leca) Morariu (1888-1963), desfăşurată de acesta în cele două perioade când s-a refugiat sau a fost evacuat în România, 1940-1941 şi după 1944. Acest studiu a fost prezentat la cel de-al VII-lea Congres Naţional de Istorie a Presei de la Bucureşti, din 18-20 aprilie 2013.

(urmare din numărul anterior)

3.2.3. Fond şi formă. În ordine cronologică, este a treia revistă editată de Leca Morariu. Nu au apărut decât două numere, la distanţă mare de timp între ele. Primul număr, având subtitlul „Critică generală şi specială. Specificul şi pitorescul limbii", păstrat şi la al doilea număr, s-a tipărit la Cernăuţi în 1938, în 32 de pagini, plus coperţile, şi în format 24 x 16 cm. Revista îşi asuma sarcina „de-a înfrunta (în îndrumarea noastră literară) superficialul şi hatârşugul", de-a lămuri utilizarea neologismelor şi de a ilustra „distinsa Culturalitate a Bucovinei şi a celorlalte meleaguri" mărginaşe prin alcătuirea unei bibliografii adecvate. Majoritatea materialelor sunt ale directorului publicaţiei, doar două purtând semnătura unor colaboratori: Petru Iroaie (*Alecsandrinismul lui Odobescu*) şi Bob Bărgăuan (*Creangă în Italieneşte*).

Cel de-a doilea număr al revistei a apărut în toamna lui 1944, la Rm. Vâlcea, la mai bine de şase luni de la instalarea lui Leca Morariu aici. Era preocupat de scoaterea acestuia încă din luna ianuarie[25], de la Cernăuţi, dar pregătirea articolelor pentru tipar (toate scrise numai de el), corectura şi supravegherea acestora în tipografie se face abia în luna noiembrie, în oraşul de pe Olt. Bunul de tipar îl dă chiar în ziua de Sf. Nicolae, printre alergături după cadou pentru soţia sa Octavia Lupu-Morariu, şi participarea la sărbătorirea onomasticii lui Nicolae Grămadă, directorul Muzeului Bucovinei.

Fascicula nr. 2 din *Fond şi formă*, avându-l pe copertă pe *Folcloristul Constantin Morariu (1835-1875),* despre care scrie la pp.7-9, iese din Tipografia locală Gutenberg vineri 8 decembrie 1944, când se începe şi expediţia sa către abonaţi. Preţul 100 lei numărul. Dimensiunile sunt puţin reduse: 21,5 x 15,5 cm, ca şi numărul de pagini: 18, plus coperţile. Redacţia şi administraţia se aflau în locuinţa din str. T. Vladimirescu nr. 33, la părintele maior Alex. Vidrighinescu, unde abia se mutase în gazdă în 22 septembrie. Leca Morariu publică *Trei scrisori inedite* (ale lui C. Porumbescu) *către părinţii săi,* un articol despre *Dacorománul Iraclie Porumbescu*, „inauguratorul prozei literare româneşti din Bucovina" (prezentat cu o imagine impunătoare pe prima pagină a primului număr al revistei din 1938), însoţit de o scrisoare a lui C. Negri către acesta, precum şi câteva consideraţii stilistice despre *Eufonie.* Într-o notă redacţională deplânge vitregia vremurilor care supun revista la „riscul unei devieri din programul ei propriu", obligând-o la salvarea unor documente unice prin publicarea lor în paginile acesteia.

3.2.4. Institutul "Cernăuţi". Prin anii 1935-1938 Leca Morariu conducea Seminarul Român de la Universitatea din Cernăuţi, sub egida căruia a scos o serie de 24 de broşuri, "care nu sunt reviste propriu-zise, dar au numerotare, un frontispicu-tip şi pe care figurează profesorul ca director"[26]. Acelaşi gen de publicaţii, 17 la număr, cărora le spune buletine, a scos între 1938-1940 şi sub egida Institutului de Literatură, Filologie, Istorie şi Etnografie-Folclor, institut care se reorganizează la 22 septembrie 1941 în Institutul „Cernăuţi"[27], fostul *Buletin al Institutului de Literatură* urmând să apară sub emblema *Institutului „Cernăuţi".*

Institutul "Cernăuţi", inaugurat oficial la 5 martie 1942 în cadrul Facultăţii de Teologie, va editata 18 broşuri până în 1944, sub denumirea *Institutul „Cernăuţi",* acestea având trecute acum chiar şi numărul şi

anul apariţiei, ca orice publicaţie periodică.. La toate aceste publicaţii, director şi editor a fost Leca Morariu, al cărui *Jurnal* va consemna toate tribulaţiile editoriale, atât în ultimele trei luni petrecute la Cernăuţi înainte de evacuarea la Rm. Vâlcea, cât şi după sosirea în oraşul de pe Olt.

Într-o grabă extraordinară, între 5 februarie şi 17 martie 1944, tipăreşte la Cernăuţi patru fascicule din Buletinul *Institutul „Cernăuţi”*. Pentru acoperirea cheltuielilor de tipărire, în 15 martie ridică de la Ministerul Instrucţiei 50.000 lei subvenţie, cu doar o săptămână înainte de evacuarea instituţiilor guvernamentale din oraş.

În 19 aprilie, la Rm.Vâlcea, constată că în Libretul de economii 503.131 (*Institutul „Cernăuţi”*) mai avea 31.375 lei. Suficient pentru a achita costurile fasciculei 35: G. Maxim-Burdujeanu, *Il critico d'arte Demetrio G. Golescu e l'Italia*, tipărită la Turnu Severin, şi de a mai scoate altele noi. Pe 2 mai se duce la Bucureşti, la Ministerul Instrucţiei cu chitanţele *Institutului „Cernăuţi”* pentru decont.

Din 22 septembrie 1944, Institutul "Cernăuţi" îşi va schimba numele în Institutul Arboroasa. Leca Morariu continuă să se zbată să mai scoată câte o broşurică sub acest nume cu vechi conotaţii istorice şi naţionale. Astfel, la 2 martie 1945, în timp ce Facultatea se pregătea de plecare la Suceava, el aduce de la tipografie Buletinul *Institutul „Arboroasa”* fasciculele 36, 37 şi 38.[28] O lună mai târziu, în 16 aprilie 1945 consemnează scrupulos în *Jurnal* că „alte două floricele din Institutul „Arboroasa" gata: nr. 39 şi nr. 40 (Leca Morariu, *Cazania lui Varlaam*, şi L.M., *Zbucium pentru biserica arboroseană la 1870*). Sunt ultimele apariţii din această a patra serie de broşuri. O cronică despre Institutul „Arboroasa" va publica, peste doi ani, în nr. 4/aprilie 1947 revista craioveană „Ramuri", ce va dispărea şi ea curând.

3.2.5. Anuarul Societăţii „Armonia". Societatea Muzicală „Armonia" s-a înfiinţat în anul 1881 din îndemnul mitropolitului Silvestru Morariu Andrievici, revenind puternic în actualitate în 1931 când şi-a sărbătorit semicentenarul şi a editat primul său *Anuar.* În 1933 a apărut al doilea *Anuar al Societăţii,* care s-a publicat în revista *Făt-frumos,* 1935, pp. 144-153. Preşedinte perpetuu al Societăţii din 1930, Leca Morariu se zbate, stabilit la Rm. Vâlcea, să revigoreze activitatea acesteia, s-o facă să devină o formă de manifestare a „bucovinismului" creator. Încearcă să menţină treaz spiritul antebelic printre refugiaţi şi evacuaţi, aşează cîteva manifestări muzicale – denumite „Academii" - sub emblema „Armoniei", dar lipsa banilor (la 1 septembrie 1944 retrage de la CEC ultimii lei din contul Societăţii „Armonia") şi a unor noi subvenţii, dar, mai ales, „stingerea" treptată a interesului bucovinenilor pentru păstrarea identităţii lor culturale îl fac să abandoneze Societatea, care se desfiinţează practic prin inactivitate.

Reuşeşte, totuşi, graţie şi celor 10.000 lei primiţi prin poştă de la un sprijinitor[29], să tipărească până la sfârşitul lunii iulie ultimul *Anuar al Societăţii „Armonia”* pe anul LXII 1942-1943. Conţinutul îl reprezintă Raportul detaliat prezentat la Adunarea generală a Societăţii din 14 octombrie 1943, cu privire la activitatea organizatorică şi economică a Societăţii, a manifestărilor publice cu caracter cultural desfăşurate: concerte, audiţii, academii, şezători etc. Lucrarea are 24 pagini, format A5 şi a apărut la Tipografia Gutenberg din Rm.Vâlcea, dar pe copertă e trecut şi Cernăuţi, ca localitatea unde a activat Societatea în anii de referinţă 1943-1944.

3.2.6. Alte reviste apărute în pribegie. După ocuparea Bucovinei de către sovietici în 1944, au fost evacuate în interiorul ţării nu doar instituţiile administrative şi culturale din Cernăuţi, ci şi multe dintre redacţiile revistelor care apăreau aici. Era de fapt şi o cerinţă a Planului stabilit de Marele Stat Major al Armatei Române, la ordinul conducătorului ţării, mareşalul Ion Antonescu, ca instituţiile evacuate să-şi continue activitatea în mod normal, fără nicio disturbare. Aşa se face că la Timişoara, Caransebeş, Craiova, Râmnicu Vâlcea sunt tipărite numere noi din publicaţiile strămutate de la Cernăuţi.

Revista Bucovinei, care apare în ianuarie 1942 la Cernăuţi, avându-i ca secretari de redacţie pe Traian Cantemir şi Dragoş Vitencu, se mută în aprilie 1944 pe malul Begăi, fiind scoasă de Dragoş Vitencu şi Constantin Loghin, până în 1945. Leca Morariu a colaborat şi el la revistă, materialele trimise din Rm.Vâlcea apărându-i în cinci numere din 1944 (*Hoinar*, *Epaminonda Bucevschi în scrisorile Mărioarei Raţiu-Porumbescu, Heinrich Lagler, Institutul Arboroasa, Armonia*).

Deşteptarea de la Rm. Vâlcea era continuarea publicaţiei bilunare apărute la Cernăuţi în 1943, subintitulată „Foaie pentru luminarea poporului" şi care se declara organ de propagandă culturală al Fundaţiei culturale Regele Mihai I, regionala Bucovina. Primul număr apărut la Rm. Vâlcea în 19 mai 1944 este nr. 5-8 din 1 aprilie-15 mai 1944. Redactori erau prof. Constantin N. Tomescu (acasă la care se afla redacţia şi administraţia, în str. Mihai Bravu nr. 37) şi Cicerone Mucenic. Leca Morariu va colabora şi el cu două articole, apărute în nr. 13 din 1 august 1944 (*Cutreierând ţara*) şi nr. 15 din 1 septembrie 1944 (*Cum a murit Ciprian Porumbescu*).

Candela apare la Cernăuţi între 1882-1914, ca revistă bisericească şi literară, apoi, după o întrerupere cauzată de primul război mondial, reapare din 1923 până în 1946, ca Buletin ştiinţific al Facultăţii de Teologie din Cernăuţi. Penultimul număr, dublu, LV-LVI, pe 1944-1945, este tipărit la Rm. Vâlcea, cu subtitlul *Anuar teologic şi bisericesc, publicat de profesorii Facultăţii de Teologie din Suceava – Universitatea „Cuza Vodă" din Iaşi.* L.M. face corecturile şi publică trei articole: *Din 1848, Zbucium pentru biserica arboroseană la 1870* şi *Florea Mureşanu, Cazania lui Varlaam, 1643-1943. Prezentare în imagini.* Se pare că revista nu ar fi apărut dacă prof. univ. Milan Şesan nu ar fi stăruit pe lângă Leca Morariu să meargă împreună la tipografie, cu argumentul că „dacă eu, un particular, îmi pot tipări revistele, cu atât mai mult – întreaga Facultate[30]. Ultimul număr al revistei, LVII pe 1946, va apărea la Iaşi.

Se gândea să colaboreze şi la *Moldova,* care apărea din 1944 din nou la Craiova, unde se refugiase redactorul principal. Dar renunţă când în 21 august 1944 află de la Aurel G. Stino că articolele publicate acolo „au ieşit grozav de mutilate: greşeli aproape dezonorante"[31].

3.2.7. Colaborări de la Rm. Vâlcea. În afara propriilor reviste, la care va fi şi principal autor, şi redactor, şi corector, şi secretar de redacţie (deşi de la o vreme o va folosi pe soţia sa Octavia Lupu-Morariu, pe care o va trece şi în caseta redacţională), Leca Morariu va continua să colaboreze la revistele în care publicase şi când era la Cernăuţi, dar va căuta şi alte publicaţii în care să-şi valorifice numeroasele documente literare inedite.

În anii 1944-1945, Leca Morariu a colaborat la *Unirea poporului*, care apărea la Blaj încă din 1919 şi pe care o primea şi o citea încă de la Cernăuţi. Şase materiale va publica în revistă. Deşi în mai 1945 va fi suspendată temporar pentru „pro-fascism", *Unirea poporului* va continua însă şi în 1946, ultimul material apărându-i în nr. 49 din 8 decembrie, cu puţin înainte de dispariţia acesteia. Articolul *Amintirii lui N. Fekete-Negruţiu*, trimis la Blaj la 26 noiembrie 1946, îi va fi returnat la 7 februarie 1947 „fiindcă, în lipsă de hârtie, *Unirea poporului* abia-şi mai trage sufleţelul", drept pentru care îl trimite lui N. Bănescu pentru *Revista istorică*, acceptat de acesta.

În 12 septembrie 1946 a primit de la Lucian Costin (pseudonimul lui Ion Gh. Costinescu, fost Costeniuc), poet, istoric literar şi folclorist minor, refugiat la Caransebeş, foaia-revistă *Provincia* (T. Severin), nr. 36 din 1 sept. 1946, drept pentru care se hotărăşte să le trimită şi el oarece materiale. Poartă corespondenţă cu Ion C. Nicola şi Constant Răutu din redacţie. Va publica doar trei articole, ultimul în nr.45 din mai 1947 (*Caroli Miculi către Iraclie Porumbescu*), căci în 14.VIII.1947 notează în *Jurnal* că fugarul C. Răutu i-a comunicat că revista a fost suprimată odată cu surata ei mai vestită *Ramuri.*

Cele mai multe articole, 13, le-a publicat în venerabila revistă de peste munţi *Gazeta Transilvaniei*, toate în 1944. Iată câteva titluri: *O nouă capodoperă de C. Porumbescu, Gh. Bariţiu către C. Morariu, Culturalitate bucovineană, Literatură mercantilă, Braşoveni colaboratori ai lui Iraclie Porumbescu* etc. Revista avea, se pare, vreo 5.000 de abonaţi, deşi se scria şi se corecta „la câmp şi prin păduri".[32]

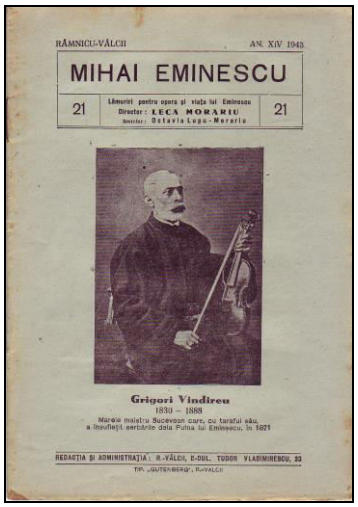

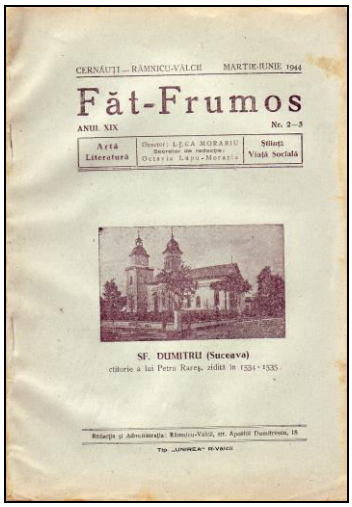

A încercat să stabilească o relaţie de colaborare şi cu foaia *Telegraful român*, care apărea la Sibiu din 1853, dar articolul său *Floarea Paştelor şi Floarea Paştelui,* trimis pe 23 iunie 1944, însoţit de o scrisoare măgulitoare, rămâne fără răspuns. El va apărea în *Unirea poporului* din Blaj, nr. 37 din 10 septembrie 1944.

La *Altarul Banatului,* subintitulată „revistă de zidire sufletească şi de ştiinţă teologică a Eparhiei Caransebeşului", a început să scrie târziu, abia în 1945, după ce stabileşte o legătură mai amicală cu Petru Rezuş, profesor la Academia Teologică din Caransebeş, sub redacţia căruia apărea. Acesta îl invită să colaboreze pe Leca Morariu, care va publica aici patru articole[33], deşi la 14 aprilie 1945 îşi exprima amărăciunea şi îngrijorarea faţă de „timpurile excepţionale pe care le trăim" şi care „au scumpit până într-atâta hârtia şi mâna de lucru, încât şi noi am oprit aici orice alte lucrări şi studii de-o extensiune mai mare".[34] Articolul *Arborosene* trimis în 21 mai 1946 nu va mai apărea aici, ci abia anul următor în *Buletinul Institutului de Istorie*, scos de profesorul Milan Şesan la Institutul de Istorie organizat de el la Facultatea de Teologie mutată la Suceava din aprilie 1946. Joi 13 noiembrie 1947, Leca Morariu notează în *Jurnal* că a fost înştiinţat de cei de la revista *Altarul Banatului* că aceasta şi-a sistat apariţia.

Chiar dacă jurnalistica lui Leca Morariu a fost în principal una culturală, desfăşurată îndeosebi în publicaţii de specialitate, cu difuzare restrânsă, ea ne relevă încă o faţetă a multiplelor sale disponibilităţi intelectuale, drept pentru care, cum spunea acad. Constantin Ciopraga, „personalitatea sa în totalitate merită atenţie, ca punct de interferenţe".[35]

NOTE:

(numerotarea notelor de subsol s-a făcut în continuarea celor de la partea întâi a studiului)

[25] *Jurnal,* 6 ianuarie 1944.
[26] Liviu Papuc, *op.cit.,* p. 202.
[27] Paul Mihail, *Jurnal (1940-1944)* şi *Corespondenţă,* vol. II *Corespondenţă,* Ediţie îngrijită de Eugenia Mihail şi Zamfira Mihail, Editura Paideia, 2001, p.229.
[28] În Marian Petcu, *op.cit.,* p. 618 se susţine că la Rm. Vâlcea ar fi apărut doar fascicula 37.
[29] *Jurnal,* 9 iulie 1944.
[30] *Jurnal,* 19 aprilie 1945.
[31] *Scrisori,* vol. III, p. 198.
[32] *Jurnal,* 19 iunie 1944.
[33] *Iraclie Porumbescu – priitor norodului* (1945), *Simion Florea Marian* şi *Hoinar. Fragment* (1946), *În opera prozatorului Iraclie Porumbescu şi-n periferia ei* (1947).
[34] *Scrisori,* vol. III, p. 108.
[35] Constantin Ciopraga, *Centenar Leca Morariu,* în „Cronica", nr. 30, 22 iulie 1988, p. 5.

● ANIVERSĂRI martie-aprilie ● ANIVERSĂRI martie-aprilie ● ANIVERSĂRI martie-aprilie ●

● **2 martie 1963:** *Iulian Boldea,* prof.univ.dr. la Univ. „Petru Maior" din Târgu-Mureş.
● **3 martie 1950:** *Dumitru Vlăduţ,* conf.univ.dr., decanul Facultăţii de Drept la Univ. „Tibiscus" din Timişoara, critic, teoretician şi istoric literar, participant la primul Congres Naţional de Istorie a Presei de la Macea (Arad) în 2008, colaborator la *Revista Română de Istorie a Presei.*
● **4 martie 1974:** *Mădălina Lasca-Voinea,* lect.univ.dr. la Univ. „Ovidius" din Constanţa.
● **22 martie 1955:** *Doina Rad,* prof.dr., publicist.
● **30 martie 1978:** *Mariana Tocia-Banafă,* asist.univ.dr. la Univ. „Ovidius" din Constanţa.
● **7 aprilie 1956:** *Maria Danilov,* doctor în istorie, conferenţiar-cercetător, şef al mai multor secţii de la Muzeul Naţional de Arheologie şi Istorie din Chişinău, membru al colegiului de redacţie al „Revistei Române de Istorie a Presei" şi al revistei „Tyragetia" din Chişinău. Lucrări de istoria presei: *Presa din Basarabia. Analize, contexte, valori (1854-2004)*, 2005 (responsabil de ediţie); *Cenzura sinodală şi cartea religioasă în Basarabia.1812-1918 (între tradiţie şi politica ţaristă)*, 2007, *Presă şi cenzură în Basarabia. Documentar. sec. XIX-înc.sec.XX*, 2012.
● **10 aprilie 1986:** *Alexandra Toader,* studii de istorie, membră ARIP.
● **18 aprilie 1956:** *Vasile-Gheorghe Ilincan,* lect.univ.dr. la Univ. "Ştefan cel Mare" din Suceava, membru-fondator şi vicepreşedinte al Asociaţiei Române de Istorie a Presei – Filiala Moldova, autor al lucrării *Istoria presei literare româneşti. Secolul al XIX-lea,* 2010.
● **20 aprilie 1981:** *Bogdan Bucur,* studii de istorie şi sociologie, membru ARIP.

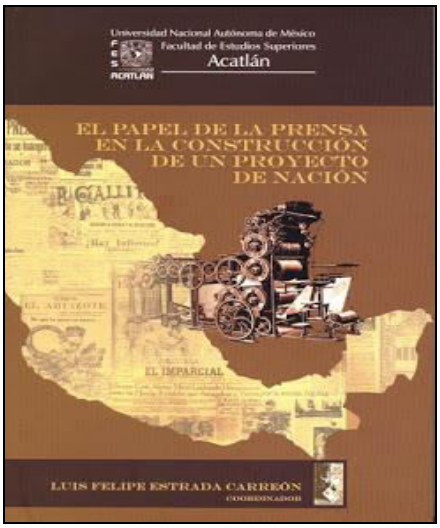

● **Red de Historiadores de la Prensa** (Reţeaua de Istorici ai Presei) este un blog care cuprinde informaţii şi materiale documentare privind munca de cercetare a mebrilor Reţelei. Din mulţimea de evenimente reţinem pe cel petrecut la data de 6 martie a.c., când Universitatea Naţională Autonomă din Mexic (UNAM) şi Biblioteca Naţională – Direcţia Periodice (Hemeroteca), împreună cu Institutul de Cercetări Bibliografice au organizat la Sala Auditorio "José Maria Vigil" de la Institut o prezentare de cărţi de presă. S-a vorbit despre: *El Papel de la Prensa en la construcción de un proyecto de Nación* (Rolul Presei în contruirea unui proiect de Naţiune) de Luis Felipe Estrada Carréon (coord.), apărută la UNAM/FES, Acatlán, 2012, *Miradas y acercamientos à la prensa decimonónica* (Priviri şi abordări asupra presei secolului XIX) de Adriana Pineda Soto şi Fausta Gantús (coord.), apărută sub egida Universităţii Michoacana de San Nicolás de Hidalgo şi a Reţelei de Istorici ai Presei şi Jurnalismului în America latină, în 2013.

● **Association Confraternelle de la Presse Judiciare** (Asociaţia Presei Judiciare) este una dintre cele mai vechi asociaţii de presă, înfiinţată la 17 martie 1887 şi formată, iniţial, din toţi jurnaliştii judiciari (vreo patruzeci) care activau atunci în presa cotidiană din Paris. Astăzi, asociaţia are peste 180 de membri, inclusiv câţiva din alte ţări europene, reprezentând toate categoriile de media: presa scrisă, televiziune, radio, foto şi Internet. Sunt acceptaţi atât membri independenţi, cât şi agenţii de presă. Scopul asociaţiei este acela de a stabili o legătură confraternă între membrii săi şi de a le permite să se ajute reciproc în îndeplinirea muncii lor, de a le apăra drepturile şi interesele.

Adresă de contact**: (poştă)** Association Confraternelle de la Presse Judiciare, 4 Boulevard du Palais, 75001 Paris, France sau **(e-mail)** bureau@pressejudiciaire.fr.

● **La "Colocviile de marţi – Lingvistică, literatură şi arte" din 25 februarie a.c.** (amfitrion poetul George Anca), desfăşurate la Centrul Socio-Cultural "Jean Louis Calderon" din Bucureşti, a fost invitat şi Constantin Poenaru, directorul Centrului Român de Istoria Presei şi al publicaţiei lunare "Buletin de Istoria Presei". Acesta a prezentat cele două noi instituţii culturale, apărute la începutul acestui an din iniţiativă particulară, structura şi scopurile acestora, modul lor de lucru. S-a subliniat necesitatea actuală a lărgirii colectivelor de cercetători în domeniul Istoriei presei dincolo de sfera tradiţională a departamentelor de profil din cadrul facultăţilor de Jurnalism şi Comunicare, cercetarea ştiinţifică nemaifiind apanajul strict al cadrelor universitare, preocupate îndeosebi cu multiplele probleme pe care le ridică astăzi activitatea didactică de predare în faţa studenţilor. Iniţiativa lansată de dl. Poenaru este o provocare pentru atragerea la munca migăloasă de căutare prin arhive, biblioteci, muzee, colecţii particulare şi anticariate a unor categorii de cercetători individuali, pasionaţi de Istoria presei dar fără a avea statutul profesional al unui cercetător salariat în domeniu. Pe lângă arhivişti şi arhivari, muzeografi, profesori de istorie, bibliografi sau anticari, se doreşte colaborarea cu colecţionari de presă, pensionari, studenţi şi chiar elevi din anii terminali de liceu, care pot depista nenumărate documente, mărturii şi publicaţii extrem de utile cercetărilor aprofundate pe anumite teme importante de Istoria presei, pot descoperi chiar publicaţii necunoscute sau greu de găsit în marile biblioteci ale ţării.

CONTRIBUŢII LA EUROPEANA

Periodice germane în timpul ocupaţiei din România (1916-1918)

După intrarea armatelor germano-austro-ungare în Bucureşti la 23 noiembrie/6 decembrie 1916, se instalează un regim de ocupaţie dur, pe bază de ordonanţe militare care impuneau restricţii severe pentru civili. Nu numai în Capitală, dar şi în toate teritoriile ocupate se produc devastări ale unor magazine, depozite, clădiri oficiale şi particulare, ale arhivelor, bibliotecilor şi instituţiilor culturale, au loc jafuri, siluiri, loviri şi abuzuri. Publicaţiile periodice care apăruseră până atunci sunt interzise, iar cele care apar în loc sunt în majoritate ordonanţe oficiale ale comandamentului militar de ocupaţie, cu excepţia câtorva, cum ar fi, de exemplu, *Bukarester Tageblatt* şi versiunea sa în limba română *Gazeta Bucureştilor.*

12 decembrie 1916, Bucureşti: Reapare *Bukarester Tagblatt,* care între 1 ianuarie 1907 – 24 august 1916 fusese un fel de oficios al Legaţiei germane în ţara noastră, fiind suspendat de guvern la intrarea României în război. Este însoţit de versiunea română *Gazeta Bucureştilor,* ediţie de război sub ocupaţie germană, împreună cu care va apărea până la 11 noiembrie 1918.

25 decembrie 1916: Cu subtitlul "Weihnacht in Siebenbürgen" ("Crăciun în Transilvania"), apare nr.18/1916 al "ziarului de tranşee" *Dei Sappe,* editat, începând cu data de 20 octombrie 1915, de Batalionul nr.1 al Regimentului 19 de infanterie de rezervă bavarez, cantonat în Vosges şi trimis acum pe frontul de est. Cu menţiunea "Romänien" mai apar încă patru numere în anul 1917, de la nr.19 la 22, cuprinzând desene cu imagini ale unor locuri româneşti, dar şi chipuri de oameni, ţărani şi meşteşugari, costume şi tradiţii populare, precum şi texte în proză amintind de "Bergmassivs des Monte Kozias", "Transsylvanischen Alpen", "Monte Omulia", "Runkul mare" etc. În p.1 al acestui Buletin am reprodus coperţile sugestive a două numere din publicaţia *Die Sappe,* pe care o vom descrie pe larg altădată. De la nr.23/17 iulie 1917 ea va apărea cu localizarea "im Galizien".

29 decembrie 1916, Bucureşti: Apare *Verordnungsblatt der Militär-Verwaltung in Rumänien,* până la 14 iunie 1918. Are mai multe suplimente: *Heeres-Tagesbefehl* (De Ziua Armatei), de la 9 februarie 1917, *Nachforschungen und Fahndungen* (Cercetare şi investigaţie), între 4 martie 1917 - 7 iunie 1918.

25 februarie 1917, Bucureşti: Apare în germană şi română *Verordnungen für die Bevölkerung Rumäniens im Gebiete der Militärverwaltung* (Ordonanţe pentru Populaţia României în Coprinsul Administraţiei Militare), săptămânal, până la 5 nov. 1918 (nr.57 din 5 aprilie 1918, cu facsimil alăturat de pe p.1 - în colecţie proprie). De la 26 iun. 1918 ia o numerotare nouă şi modifică titlul în ambele limbi, astfel: *Verordnungen für die Zivilbevölkerung im besetztem Gebiet Rumäniens* (Foaia de Ordonanţe pentru Populaţia Civilă în Teritoriul Român Ocupat).

11 martie 1917, Bucureşti. Apare *Deutsche Ausgabe des "Agrarul",* subintitulat "Organ al intereselor în agricultură", supliment în limba germană al ziarului *Agrarul,* care apare şi el în limba romînă de la 1 aprilie 1917. Ultimul nr.: 27 ocotombrie 1918.

31 martie 1917, Focşani: Apare *Putna-Zeitung* (Ziarul de Putna), 365 de nr., până în 1918.

12 mai 1917, Bucureşti: Apare săptămânalul *Rumänien in Wort und Bild* (România în cuvânt şi imagine), până la 15 octombrie 1918. De la nr. 17/18 (1917) are subtitlul: „Illustrierte Wochenschrift".

9 iunie 1917, Brăila: Apare *Donau-Armee-Zeitung* (Ziarul Armatei de la Dunăre), săptămânal ilustrat, din care sunt cunoscute 456 de numere, ultimul din 1918.

16 iunie 1918, Bucureşti: Apare *Der Opfertag für die Lundendorff-Spende Cismigiu-Park Bukarest,* un dingur număr.

22 iunie 1918, Bucureşti: Apare *Verordnungsblatt der Oberkommandos des Besatzungsheeres in Rumänien,* până la 5 octombrie 1918. Suplimente: *Nachforschungen und Fahndungen* (Cercetare şi investigaţii), până la 21 septembrie 1918, *Verordnung der Oberkommandos des Besatzungsheeres in Rumänien über den Landespostverkehr,* doar nr. din 21 septembrie 1918.

1 iulie 1918, Bucureşti: Apare *Rumänische Feldpost* (Câmpul militar românesc), subintitulat "Ziarul soldaţilor pentru România ocupată".Ultimul număr din 10 noiembrie 1918.

28 iulie 1918, Brăila: Apare *Foaea de Ordonanţe* a Comandamentului local şi a Comandaturei bavareze de etapă 314, până la 29 septembrie 1918. Zilnic, cu ultimele ştiri şi ordonanţe, redactor: lt. P f a n n e s. Tip. Kostomyris. Apare în locul ziarului *Monitorul Brăilei* (1-28 iul. 1918). Pentru perioada 28 iul. – 4 sept. 1918, date de la S. Semilian: *Presa brăileană sub ocupaţie,* în: *Analele Brăilei,* III (1931), nr. 3-4, p. 151-156.

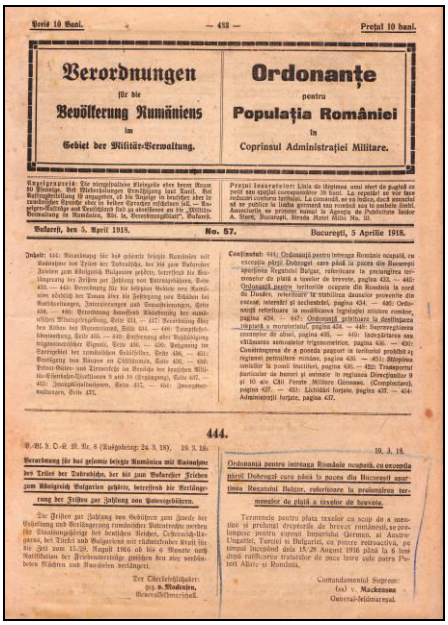

Preis 10 Bani. — 453 — Preţul 10 bani.

Verordnungen für die **Bevölkerung Rumäniens** im **Gebiet der Militär-Verwaltung.**

Ordonanţe pentru **Populaţia României** în **Coprinsul Administraţiei Militare.**

Bukarest, den 5. April 1918. No. 57. Bucureşti, 5 Aprilie 1918.

444.

Verordnung für das gesamte besetzte Rumänien mit Ausnahme der Teile der Dobrudscha, der bis zum Bukarester Frieden zum Königreich Bulgarien gehört, betreffend die Verlängerung der Zeiten zur Zahlung von Patentgebühren.

Ordonanţă pentru întreaga România ocupată, cu excepţia părţii Dobrogei care până la pacea din Bucureşti aparţinea Regatului Bulgar, referitoare la prelungirea termenelor de plată a taxelor de brevete.

Centrul Român de Istorie a Presei

Centrul Român de Istorie a Presei începe să prindă consistenţă. Iată câteva Direcţii generale de acţiune, fără de care nu pot apărea rezultatele sperate:

● C.R.I.P. nu va fi, cum se vor aştepta adepţii modului tradiţional de cercetare, o instituţie super-birocratizată, cu numeroase secţii sau sectoare de lucru, cu mulţi directori şi membri în consiliul ştiinţific, unii doar aleşi cu numele, altfel contribuţia lor fiind nulă.

● C.R.I.P. va fi mai mult decât un centru de cercetare şi documentare, va fi mai întâi „o stare de spirit", predispus la înnoire, la schimbare, la coagularea tuturor eforturilor creatoare ale celor ce vor îmbogăţirea Istoriei Presei cu date şi informaţii noi, cu cercetări şi studii riguros ştiinţifice, profund originale.

● C.R.I.P. îşi doreşte un colectiv dinamic de cercetători, mereu deschis unor noi orizonturi , dar şi unor noi „furnicuţe" gata să trudească în domeniul Istoriei Presei, nimic rigid, schematizat, politizat, stagnant în rutina actualelor „clişee universitare".

● C.R.I.P. doreşte să eficientizeze activitatea de cercetare, să înlocuiască hăţişul actual de hârtii, rapoarte, informări, punctaje etc. din institutele şi departamentele oficiale de cercetare cu activitatea concretă şi migăloasă de investigare „pe teren", în arhive, biblioteci, muzee, anticariate, colecţii particulare, doreşte să dea şanse egale şi democratice tuturor celor care vor să studieze şi să cerceteze în trecutul Istoriei Presei, de la noi şi de aiurea, indiferent că sunt doar simplii „amatori" în domeniu (precum Schliemann, descoperitorul Troiei) şi nu au doctorate, masterate şi super-specializări la Harvard, Cambridge sau Nu-ştiu-unde.

● C.R.I.P. va fi mai mult „un grup lărgit de cercetare", aşa cum se practică astăzi în toată lumea ştiinţifică, cu oameni din ţară, dar şi din afara ei, reuniţi pe Internet - rapid, direct, concret, eficient - fără bariere statale sau lingvistice, fără inconveniente instituţionale sau de atestare profesională, fără false ierarhizări şi proiecte de neatins.

● Ne interesează doar rezultatele muncii migăloase, pasionate, calificate, oneste şi tenace.

Tabăra de cercetare de la Şirineasa Centrul Român de Istorie a Presei (C.R.I.P.) organizează la Arhiva sa de Presă de la Şirineasa, judeţul Vâlcea, o **tabără de cercetare** pentru studenţi şi elevi pe perioada vacanţei de vară a acestora. Anul acesta sunt prevăzute 3 serii a câte 7 zile între 21 iulie-8 august. Pot fi găzduiţi doar câte 2 persoane pe serie. Se asigură cazare şi masă gratuite de către C.R.I.P., care la sfîrşitul săptămânii de lucru oferă o vizită la Culele de la Măldăreşti, Casa memorială I.G. Duca, Mănăstirea Horezu cu Biblioteca domnitorului Constantin Brâncoveanu, Mănăstirea Bistriţa, unde se află Centrul de Studii Medievale şi Premoderne. Cercetarea îşi propune să salveze câteva mii de publicaţii periodice româneşti, care riscă să se piardă din cauza condiţiilor improprii de depozitare. E vorba de colecţii întregi sau disparate de reviste literare din perioada 1965-1989, dar şi de ziare generaliste şi reviste literare din anii 1990-2000, aflate în vrafuri în saci de plastic sau de iută. Se va proceda la identificarea şi desprăfuirea lor, inventarierea şi punerea în ordine cronologică, aşezarea lor în mape de depozitare. Operaţiunile arhivistice promit a fi adevărate investigaţii de detectiv, căci nu se ştie ce se află în fiecare sac cu publicaţii, ce surprize pot apărea. Mai ales că printre publicaţiile amintite sunt rătăcite şi mai multe exemplare de reviste din perioada interbelică, ca şi alte achiziţii interesante din anticariate.

Director: CONSTANTIN POENARU
Redacţia: C. P. 5-50, 053020 Bucureşti, 5 ● tel. 0745/95.29.81
Adresa de contact online: ccpoenaru@gmail.com